

Baptismus. ij.

remanet virtus baptismi. Et q̄ tota ista pars. In
noie p̄is r̄ filij r̄ sp̄ssancti. p̄ quā exprimit̄ p̄nci
palis baptizans r̄ sanctificat̄ elementū. est de essen
tia forme. Ideo si de hoc subtrahat̄ aliqd̄ nō rema
net virt̄ baptismi. In illa aut̄ pte forme. q̄ est. Ego
baptizo te. sunt aliq̄ p̄tinentia ad essentiā forme. s.
exp̄ssio actus baptizādi. r̄ p̄sone baptizate. Vñ si
aliqd̄ p̄dictoz subtrahat̄. non remanet virtus ba
ptismi. Exp̄ssio autē ministri. nō videt̄ de essentiā
forme quā x̄ps tradidit̄ in baptismi institutione.
q̄a ministro baptismi nō h̄z virtutē. Vnde greci
p̄sonam ministri nō exprimūt. r̄ tñ vere baptizāt.
Sed auctoritate ecclesie exprimūt baptismi. Vñ si
ministri p̄sonā ad maiorē exp̄ssionē. Vñ si baptizās
eā nō exprimeret. nō p̄ hoc tolleret virt̄ baptismi.
Sed grauit̄ peccaret. q̄ institutio ecclesie obligat
baptizantem.

Quid si verba pferantur corrupte. R̄ndit̄ Ri.
vbi s̄. q̄ si corruptio verbor̄ sit talis q̄ nō remane
at eadē significatio. nec fm̄ institutionē p̄me impo
sitionis. nec fm̄ accomodationē vsus. impeditur
virtus baptismi. Si aut̄ sit talis q̄ q̄uis nō rema
neat significatio fm̄ institutionē p̄me impōnis. s̄
remaneat. fm̄ accomodationē vsus. videt̄ tunc si
nō fiat talis corruptio. ex malicia vel derisione. sed
p̄pter imperitiā illi lingue in q̄ baptizat. vel p̄pter
aliqd̄ impedimentū lingue. non p̄pter hoc ip̄edit̄
virt̄ baptismi. Idē tenet̄ panoy. in. c. licz. extra eo.
vbi cōcludit̄ fm̄ doc. sufficere. si forma intellectual̄
est seruata. s̄ nō quo ad corticē. vt p̄z in mulieribz.
q̄bus in necessitate p̄mittit̄ baptizare. r̄ aliqua dō
baptizant per nomina vulgaria. nec falsa latinitas
viciat.

Quid si fiat interruptio. R̄ndit̄ Ri. vbi s̄. q̄ euz
actus baptizandi sit actus vn̄ si fiat interpositio
talis que corumpat vnitatem actus. et maxime si
corumpat continuitatem int̄tionis baptizantis
nō remanet virt̄ baptismi. Vñ si baptizās. postq̄
dixit. Ego baptizo te. In noie p̄is. int̄ponat vnā
longā narrationē. vel vadat ad faciendū aliqd̄ ne
gociū. r̄ postea dicat. r̄ si. r̄. fl. nō est puer baptizat̄
Si aut̄ interpositio sit modica. Ita sc̄z q̄ nō discon
tinuet intentionē baptizantis. neq̄ actū fm̄ cōem
vsū. r̄ interpositū non sit forme corruptiū. non
p̄pter hoc ip̄edit̄ virtus baptismi. Vnde si ba
ptizans postq̄ incepit actū dicat. taceatis. vel hu
iulimodi. et postea p̄ficiat. non p̄pter hoc ip̄edit̄
virtus baptismi.

Quid autē si fiat transpositio. R̄ndit̄ Ri. vbi s̄.
q̄ si fiat talis transpositio q̄ mutet sensum ord̄nis.
quē h̄z ex vi ord̄inis verbor̄. impeditur virtus ba
ptismi. vt si dicat. Ego p̄is r̄ filij baptizo te in no
mine sp̄ssancti. q̄ ex vi ord̄inis verbor̄ nō est sen
sus q̄ ego baptizem te. s̄ aliqd̄ in te. p̄ nomē pat̄r̄
r̄c. Si autē transpositio non mutat̄ significatiōē
ord̄nis. quā h̄z ex vi ord̄inis verbor̄. tūc dico q̄ si
non fiat ex malicia. s̄ ex ignorātia. non impeditur
virtus baptismi. Si aut̄ fiat ex malicia. impeditur
virtus baptismi. p̄pter defectū intentionis in ba
ptizante. quia formā ecclesie intendit mutare.

Baptismus. ij. Quo ad mate
riam. Vtrum
Permixtio p̄t esse duplex. Vna q̄ tollit sp̄m sc̄z
q̄ p̄ alterationē trāsit in aliā sp̄m. sicut p̄ putrefa
ctionē aliqua vel digestionē trāsit in vinum. aut
etiā p̄ additionē tantā alterius liquoz. quo soluat̄
sp̄s aque. Sicut si par̄ aq̄. multo vino admisceat̄.
Alia est p̄mixtio q̄ nō tollit sp̄m. sicut euz alterat̄
aqua. fm̄ aliqd̄ accidēs. r̄ manet sp̄s. vt in aq̄ ca
lesfacta. vel q̄n aque addit̄ aliquid qd̄ illi non com
muscetur. sicut si aliq̄ solida ponant̄ in aq̄. vel si sit
cōmiscibile. sicut aliqd̄ humidū tñ est tāparue q̄n
tiritatis q̄ in aquā penit̄ commut̄. In aqua q̄ p̄
mo modo p̄mixta non p̄t fieri baptismus. q̄ iaz
non est aq̄. In p̄mixta vō sedo modo p̄t fieri. vñ
in aq̄ maris bene potest fieri. similis in lituio r̄ in
aquis sulfureis. r̄ in alijs q̄ ex terra p̄ qua trāseunt
non mutant̄ in aliā sp̄m. Adde etiam qd̄ notat̄
Ri. in. iij. di. iij. q̄ aq̄ paludosa p̄t esse cōueniēs
materia baptismi. q̄ q̄uis in q̄net corpus acciden
taliter. p̄pter eius p̄fusionē cū immūdijs grossis.
tñ in ea saluat̄ sp̄s aque. cui ex sua natura p̄se con
uenit habitas ad abluendū. r̄ etiā aliquo modo
remanet in ea. actu. p̄p̄tias ablutua. qd̄ ideo di
co. q̄ si in aqua nullo modo remaneret. actu. p̄p̄
tias ablutua. vt in glacie. grandine. et niue. q̄ diu
sic disposita est. non p̄t in ea celebrari baptismus
nec etiā in luto. q̄ in eo non manet salua sp̄s aq̄.
In vna r̄ cōmūta. cū non maneat. salua sp̄s aq̄.
nō sunt debita materia baptismi. nec salua. extra
eo. non vt apponeret. Itē nulla artificialis aq̄ est
materia baptismi. q̄ x̄ps non instituit baptismus
in aq̄ artificiali. s̄ in naturali tñ. q̄ baptismus in
stitutus fuit vt sac̄m necessitatis q̄ntū ad oēs. Et
idō x̄ps ip̄m instituere noluit. nisi in aq̄ q̄ faciliter
posset haberi r̄ cōiter ab omnibz tā pauperibus q̄
diuitibus. quod non est verū de aliqua aqua. nisi
de naturali.

Prohibitū ē. vt nō fiat baptismus. nisi in crimi
te nouo. s̄. illius ani. p̄terq̄ in articulo mortis. r̄ pu
nitur sacerdos si cōtrafecerit. de. p̄se. di. iij. si quis
de alio. Idē intelligendū de cōfirmatione. r̄ tanto
magis q̄nto p̄firmatio est minoris necessitatis. q̄
baptismus.

Baptismus. iij. Quo ad mi
nistru q̄s po
test baptizare. Dic. fm̄ theologos et ca
nonistas. in. c. si quis. extra eo. q̄ p̄p̄re
hoc officū p̄tinet ad sacerdotē. vñ necessitate non
instante etiā dyaconus baptizare nō dz. Similr̄ nec
simplex clericus baptizare dz p̄t p̄ter p̄ter. nec
laycus p̄sente clerico. nec mulier p̄sente viro. de
p̄se. di. iij. c. constat. r̄ dno b̄ caplis sequētibz. Sz
in necessitate qlibet p̄t baptizare. siue vir siue mu
lier. ordinar̄ siue nō ordinatus. fidelis r̄ infidelis.
dūmō habeat int̄tionē baptizādi. r̄ seruet formā
ecclesie. vñ etiā nō credat sac̄m baptismale. nec ali
qd̄ sp̄iale ibi fieri. dūmō in genere int̄dat facers
id qd̄ facit ecclesia. baptismus est.

An baptismus tradi possit a malis ministris. Rñ. fm Ri. in. iij. di. v. q. ab hoie malo: ver? pōt tradi baptism? ita q. q. tuz ad ea q. sunt essentialia sacro: nō plus pficit datus baptism? a bono mini stro: q. a malo: q. baptismus nō hz suaz efficacā a ministro: s. a deo. vñ de ple. di. iij. baptism? dicit. Non timeo adulterū. ebriosum. homicidā. q. col umbā attendo p. quā mibi dī. hic est q. baptizat. Ideo bonitas ministri nō est de necessitate sed de congruentia.

Sed qd si sacerdos nolit baptizare nisi dato si bi aliq. p̄cio: Dic vt. j. Symonia pmo.

Utrū malus minister peccet mortalit. baptizan do. Dic fm Ri. vbi s. Aut baptizat cū solennitate et vt minister ecclesie. et tūc peccat mortalit. p̄ctū recolat nec penitet. Aut baptizat in articulo necessi tatis sicut vetula. et non peccat.

Utrū q. scient recipit sacm baptismi a ministro malo. peccet mortalit. Rñ. fm Ri. vbi s. cum ba ptismus sit sacm necessitatis ad salutē. In necessi tatis articulo licitū est ipm recipere a q. cūq. hoie q. tūc nō malo: cuiuscūq. sit conditionis et serus. Excepto autē necessitat. articulo sc̄cipere baptismū scienter ab hoie malo p̄cio ab ecclesia simpliciter vel ad tps peccat mortalit. q. q. tūc in se est cōtēpnibile reddit sūmā ecclesie: qd scienter: sine p̄ctō mortali non pōt fieri. Si autē recipiat scient ab hoie malo. nō p̄cio ab ecclesia simplr. vel ad tps. non peccat. maxime si suscipiat a tali q. hoc sibi cōferre tenetur ex officio. nullus enī peccat in recipiēdo. qd sibi ab alio debitū est. de hoc tū. et alijs sacris facta est ma gna modificatio. p. extraneaganē factā in p̄lio ba lile. quā vide. j. ex cōmunicatio. vj.

Utrū melior sit baptismus qui conferē a bono: Rñ. fm doc. q. equis est ab vtroq. q. tūc ad substā tiales effectus. s. tūc cū effectū p̄ncipali. pōt aliquid plus cōferri ex merito baptizātis. Sed hic est effe ctus accidentalis.

Utrū idē possit baptizare seipm. Rñ. q. non. p ter. extra eo. e. debitū. vbi dī q. inf baptizātū z ba ptizantē debet esse distinctio.

Utrū bonus angelus possit baptizare. Rñ. sio fm Ri. in. iij. di. v. q. de lege cōi non puenit ange lo baptizandi p̄tās. q. tūc nunq. bon? angelus ba ptizaret nisi ex sp̄ali mādato dñi. ideo si certū esset q. bon? angelus aliquē baptizasset. ille nō esset re baptizandus. vnde basilica quaz dedicauit sanct? michael in monte gar gano. nō fuit postea ab hoc dedicata.

Utrū in baptizante req̄ratur intētio. Rñ. fm Ri. in. iij. di. vj. q. ad hoc vt verus cōferatur ba ptismus necessaria est baptizantis intentio. qñ enī aliq. plura p̄currūt ad aliquē vñū effectus. oportet q. aliquo mō vniāf. Ad sanctificationē autē illius q. baptizat. req̄rūt ablutio exterior. et verba q. realit vniū nō sunt. Requirit enī baptizans. et ido ne cessaria est intētio baptizātis p. quā ablutio. et vba intēcionalit. p̄ungant inf se. et cū q. baptizat. et oīa ista cū sine q. ē purgāt illi? q. baptizat.

Utrū actualis intētio req̄ratur in baptizante. Rñ. fm Seco. q. p̄ter intentionē actualem. et babi

tualē necesse est ponere mediā. p̄bat. Si q̄s in p̄ncipio intendēs dicere missam. postea autē ad alia distrahāt. tūc nō hz intētionē actuālē. dñ est distra ctus. nec tñ hz intētionē habitualē. q. etiā domiēs talē hz. Requirit ḡ mediā. s. intētio virtualis. quia in v̄tute illi? intētionis p̄us habite actualiter facit oīa q. facit. tanq. ex radice. Sic in p̄posito. In ba ptizante nō sufficit sola intētio habitualis. nec req̄ ritur semp intētio actualis. q. nō obligat deus ho minē ad impossibile vel nimis difficile cuiusmodi est nō distrahī. s. sufficit intētio virtualis.

Quid si q̄s putet baptizare puez. cui imponit nomē. petrus. et est puella. Rñ. fm Mo. q. aut in tendit baptizare p̄sonā cuiuscūq. serus sit. et est ba ptizata. aut intēdit baptizare marē tñ. et sic non ē baptizata. aut simplr baptizat. et est baptizata.

Quid de baptizante ex ioco. Dic q. si hēbat intē tionē baptizandi est baptizat? al' s. secus.

Quid autē in dubio? Asten. dicit. hunc esse re baptizandū sub cōditione et c.

Utrū plures possint vnuz baptizare. Rñ. fm Ri. in. iij. di. iij. q. de necessitate vni? actus bap tizandi est ministri vnitas. ad vitandū p̄ctū. ex pte baptizantis. nisi forte in casu necessarij essent plu res ad puez abluendū. nō est autē de necessitate ad efficacā sacri. Modus enī exp̄mendi baptizandi actū. et p̄sone ministri exp̄sio. sunt ex traditōne ec clesie. vñ nō videt efficacē sacri repugnare puerū a plurib? simul abluī. s. fieri nō debeat nisi in ma gna necessitate. Et cū baptizātes dicunt. Nos ba ptizam? nō ē sensus. Ego baptizo. et ego baptizo. Sed est sensus. Ego et iste baptizam?. Nec ē verū q. oīse plurale geminat sūū singularē. vt in plura li p̄me p̄sone. S. bene est vey de plurali sc̄de z ter cie p̄sone. hec Ri. Idē dicendū qñ vnus baptizat plures. dicēdo ego vos baptizo. baptizati sunt.

Baptismus. iij. Quo ad su scipientes. vtz oēs hoies fuerint obliga ti ad susceptionē sacri post xpi resurrecti onem. Rñ. fm Ri. in. iij. di. iij. q. non oēs hoies fuerit obligati ad susceptionē baptismi statim post xpi resurrectionē. Nullus enī tenet de necessitate obfuare legē anteq. p̄mulgeta sit. nec etiā post p̄ mulgationē q̄s q. sibi innotescat. nisi defectus ei? sit in cā q̄re nō statim innotuit sibi. p̄mulgatio le gis. lex autē de necessitate suscipiēdi baptismū. non statim fuit post xpi resurrectionē. p̄mulgata. q. nō statim dixit illud verbū. Adar. vltimo. Ite docete oēs gentes et c. illa autē. p̄mulgatio nō fuit oīb? no ta. et tū fuerūt multi. q. defect? nō fuit in cā tarda tionis illi? noticie. Sed postq. ei? p̄mulgatio fuit diffusa p. vniuersum orbē. oēs fuerunt obligati ad baptismi susceptionē. Et etiā iā iustificati qui ba ptismū nō susceperūt. tenet ad baptismū. q. q̄nis aliq. lex constituat. p̄ter ea q. accidūt. vt in plurib? si tū generalit. lata est. nō tñ tenent ad ei? observa tionē habētes illud. p̄t qd est lata. s. etiā nō habē tes. q. nō solū baptism? institut? est. p̄ter peccatū originale delendū. s. etiā secundo ob fidelitū ab infidelib? distinctionē.

Baptismus. iij.

Quoniam puer in utero matris existens possit baptizari. **R**espondeo si totaliter talis puer est in utero matris. nec de eo apparet aliquid membrum. nec eius pars. tunc baptizari non potest. quia talis deo notus est non ecclesie. nec subijci potest operationi ministrorum ecclesie. nec mater viva scindi debet ut puer nasci possit et baptizari. quia non sunt facienda mala. ut veniat bona. deberet autem scindi. si ita defuncta esset. ut ff. de inoffi. te. l. posthumus. **Q**uoniam autem apparet aliquid membrum. et non est plene natus expectanda est totalis egressio nisi periculum mortis imminet. seu timeat. nam in tali casu egressa pars principalis. scilicet caput baptizari debet. **I**dem dicit de alijs membris. ut manus et pedes. **I**n Inno. nam secundum eum de necessitate non requiritur immersio si satis est quod baptizans effundat aquam super corpore baptizando. lauando totum corpus. vel maiorem partem. vel saltem caput. **D**icit etiam sufficere. quod scintilla aquae pericula a baptizante. tangat corpus baptizati. **R**espondeo est secundum eundem Inno. quia licet in verbis sit tradita certa et specialis forma. non tamen in facto. Sola enim intentio est de substantia baptismi. unde sufficit quod baptizans effundat aquam super baptizandum quantum ad quantum modicum. nam quantum ad quantum posset contingere. propter debilitatem baptizantis et gravitatem baptizati. quod non posset illum sustentare manibus et mergere illum in aquam. **E**t Inno. loquitur etiam in puero tota liter egresso ex utero matris. **E**t dicit panorus in c. debitu. extra eo. quod opinio Inno. facit pro infantibus qui sunt multum debiles. ut non immergantur in aquam neque lauetur totum corpus. ne incurramus periculum mortis. **N**o. tamen dicit tutius esse. ut in verbis et in factu observetur consuetudo loci. ut in c. de trina. de pse. di. iij. ubi dicitur quod loci consuetudo. observari debet. siue fiat trina immersio siue unica. Si tamen puer in utero existens. cuius aliquid pars apparet et baptizata fuerit. Si postea moriatur. sepeliri debet in sacro. ex quo tamen solentis docet. ut Inno. dicit talis puer esse baptizatus. **I**dem tenet panorus. Si tamen talis puer supervenerit. ad habundantem cautelam consulo ut baptizetur. sub conditione tamen. **E**t per predicta soluit questio singularis que fuit. de facto. **Q**uidam deferens puerum. ad baptizandum ad ecclesiam valde remotam. videns in puero signa mortis. nec habens secum aquam. piccit eum in vno puteo. dicens. ego te baptizo. **I**n nomine patris etc. nunquid iste sit baptizatus. **I**n nomine patris etc. nunquid iste sit baptizatus. **Q**uidam lector theologie de ordine predicatorum dixit quod non. **S**ed ut refert ab. multi canonice fuerit illi decretati. quod non definit in hoc casu nec verbis. nec elementis. **S**ed postea ipse abbas consuluit magistrum suum. qui respondit quod non erat baptizatus. **E**t sic concordavit cum iudicio illius magistri motus. quia in baptismo non solum requiritur immersio. sed etiam elevatio ab aquis in signum resurrectionis christi. d. c. de trina. **S**ed dicit panorus. quod hec ratio apud eum non concludit. quia ut dictum est supra de necessitate non requiritur immersio. et per consequens nec elevatio. unde creditur quod si posset constare quod puer viveret. quantum diu baptismus fuerit completus. quod satis dicitur baptizatus. **S**ed quod posset deficere in via. antequam baptizaretur. posset sustentari alia opinio.

Sed pone quod iste parvulus dum ad baptismum deferretur ab infideli interficitur. nunquid salvabitur. **R**espondeo

respondit atheni. li. iij. ti. vi. quod nullus parvulus salvabitur qui est de lege communi. nisi virtute sacramenti. non quia parvulus teneat ex precepto. sed quia sine sacramento vel aliquo quod equipollet deus non disposuit dare gratiam. **S**i vero parvulus propter hoc solum occisus est a persecutore. cum portaretur ad baptizandum ne baptizaretur. mori pro baptismum ideo in sanguine suo pie creditur baptizatus. **S**i autem alia de causa occiditur quantum ad quantum deferat ad baptismum. damnabitur.

Circa tamen predicta sciendum. quod triplex est baptismus. scilicet fluminis. flammis. et sanguinis. **I**n baptismum fluminis vel in re vel in proposito si haberi non possit in re. fit salus. **I**n quantum est de virtute eius. **B**aptismo vero flammis fit salus adulto. dum tamen baptismus fluminis sit in proposito. de conse. dist. iij. baptismus. et de presby. de sanctificato in utero. quia etiam habet quod credens se baptizatum. sed non sit baptizatus nihilominus si decebat salvat. **P**arvulo autem non fit salus pro baptismum flammis. nisi de privilegio speciali. **U**t patet de sanctificato in utero. quia non habet usum liberi arbitrii. **B**aptismo autem sanguinis fit salus utriusque. scilicet adulto et parvulo. **E**t hoc si fit propter deum.

Quoniam sanctificatus in utero teneat ad baptismum. **R**espondeo atheni. quod sic. sicut patet per Johannem qui dixit se a christo debere baptizari. **E**t hoc quidem non propter indigentiam remedii. sed propter impressionem characteris et huiusmodi.

Quoniam apostoli fuerint baptizati. **R**espondeo atheni. quod sic. per glo. Jo. xij.

Quoniam puer existens adhuc in utero matris regenerari possit baptismum sanguinis. **R**espondeo atheni. quidam dicunt. quod nullo modo. nec per effusionem sanguinis nec per aliam viam de lege communi potest puer in utero matris a peccato purgari. **A**lii autem videtur pie dicendum. quod licet puer in utero matris baptismum aque baptizari non possit. quia non potest ipsum sensibile sacramentum suscipere. et ecclesie ignotus est. quia tamen ad ipsum effusio sanguinis pervenire potest. et deo notus est. quod principaliter baptizatur ideo per effusionem sanguinis illata per fidem. potest ab originali peccato purgari. unde illud Augustini. li. de baptismum parvulorum. **Q**ui natus non fuerit non potest renasci. **I**ntelligendum est de regeneratione baptismum aquae. **I**dem **R**espondeo.

Infans expositus. si nullum signum vel testimonium apparet quod baptizatus sit. baptizari debet sub conditione hac. si non est baptizatus etc.

Quid fiet quando nascitur monstrum. **R**espondeo aut certum est esse duas animas rationales. aut non. certum est autem si sunt duo capita et duo colla. et duo pectora. quia erunt per consequens duo corda. **E**t sic sunt baptizandi ut duo. **E**t quis presumatur quod plures possunt simul baptizari. dicendo. ego vos baptizo tutius tamen est eos baptizare sigillatim. **S**i vero dubium est. utrum sint due anime. tunc primo baptizandus est unus. postea potest alter baptizari sub conditione. **S**ic. **S**i non es baptizatus. ego te baptizo etc.

Quoniam in eo qui est baptizandus requiritur intentio et voluntas. **R**espondeo secundum panorus. **S**uscipiendum baptismum

Bellum

non solū originalis. h̄ etiā omnīū. aliorū ⁊ toti⁹ pe-
ne. neq; requirūt alia penitētia.

¶ Vt fictio impediat effectū baptismi. Rū. fm
De. qui fictus est in hoc q; simulat se velle confer-
re vel suscipere baptismū et nō intendit. effectū ei⁹
impedit. Sed qui simulat se dispositum interius.
cū non sit. vel q; nō credit. vel q; cū pposito peccan-
di accedit aut contēnit sacm. nō suscipit rē sacri. i.
grām. h̄ bene characterē suscipit. Et vt dicit Aug⁹.
conualescere incipit qm̄ fictis veraci p̄fessione rece-
dit. Et baptism⁹ quidez p̄tā ante cōmissa delet q;
ad culpā et penā. h̄ cōmissa post baptismū delet q;
ad culpā. Et hoc p accidens. q; magis delent vir-
tute penitentie.

¶ Vtrū effectus baptismi equalis sit in omnib⁹.
Rū. fm pe. qm̄ ad characteris imp̄fessionē ⁊ p̄tōdū
⁊ pene dimissionē. eglis effectus ē. Sed qm̄ ad de-
p̄fessionē somitis ⁊ infusionē gr̄e est ineq̄lis. q; ineq̄-
lis p̄t esse dispositio voluntatis. In puulis tñ q;
eglis est dispositio. ⁊ effectus eglis erit.

¶ An autē baptism⁹ tollat irregularitatē bigamie
vel homicidij. Vide. j. Bigamia.

Bellum. Vtrū capta in bello subij-
ciant restōni. Rūdit mo-
nal. q; nō tenent p̄ncipes. nec milites si
bellū est iustū. di. j. Jus gentiū. Itē fm
eū nō tenent restituere qm̄ bellant. p reb⁹ repetētiū.
Vsq; quo satisfactū fuerit eis de omni damno ⁊ in-
teresse. q; iniuste ab hostib⁹ illatus est eis. ar. xxij.
q. j. c. j. et. q. iij. c. fortitudo.

¶ Que autē requirant ad hoc vt bellum iustū dicat.
Rūdeo. qm̄q; sunt. s. p̄sona. res. causa. animus. et
auctoritas. Primo p̄sona. s. vt sit persona cui liceat
bellare. s. vt sit secularis ⁊ non ecclesiastica. xxij. q.
viii. clerici. nisi in necessitate inuitabili. Res. vt
sej fiat p reb⁹ repetēdis vsq; q; sit ei satisfactū. Cau-
sa. s. necessaria vel licita. vt p defensione. de resti-
spo. olim cām. Anim⁹. s. nō ex odio. vltione vel ex
p̄ditate. sed ad correctionē vel p̄pter iusticiam vel
obediētā. xxij. q. j. qd culpā. Auctoritas. s. supe-
rioris. d. c. qd culpā. Dicit em̄ impator. nulli p̄or-
sus nobis in scy⁹ atq; incōsultis. quouilibet armo-
rum moliendoz. copia tribuat. L. vt ar. vsus in-
leio p̄n. in. sit. l. j. li. xi. Idē dicit Hostiē. in sum. et
addit q; fieri etiā p̄t aucte ecclesie. p̄cipue si puḡt
p fide. Idē dicit possit etiā in dñis t̄palyb⁹ infero-
rib⁹ a p̄ncipe ⁊ ciuitatib⁹ q; p̄scriperunt iura im-
perij. vt in. c. sup qbusdaz. de ver. si. Et si aliqd di-
ctoꝝ. v. defuerit. bellū dicit iustū.

¶ Primo q̄rit. qd si aliqd p̄dictoꝝ defuerit. nū qd
tenebit q̄s restituere quicqd adept⁹ est in bello illo
Rūdit monal. q; q̄uis bellū sit nō iustū ex causa.
aio. p̄sona ⁊ ex auctoritate. Si tñ res subit. s. q; p
reb⁹ repetēdis factū est. nō tenet. q; mouit bellū. re-
stituere qd ibi accepit. nisi ceperit vel dānificauerit
aduersariuz suū vltra q; habuit ille de suo iniuste.
aut dānificauerit eū. Et hoc est dicēdū fm iudiciū
foi p̄nialis. vbi hz locū cōpensatio etiā non liq̄di
ad liquidū q; non hz locū in foro contentioso. Vñ
si q̄s in foro p̄niali confiteat se p furtū habuisse. ⁊
de reb⁹ illius q; manifeste abstulerat ei. xi. facere cō-

uenit ⁊ bene inder p̄narius cōpensationē. nec in-
iungit ei restitutionē illoꝝ. ⁊. nisi aduersarius eius
postmodū restituat ei. xi. ablata. Iniungit tamē ei
p̄niam de furto cōmissio. Idem Hosti. qui etiā dicit
q; is qui iuste pugnat non tenet ad restitutionem
p̄cede. h̄ sit capientis. xxij. q. vij. si de reb⁹. qd est
valde singulare. Et hoc intelligas siue capiatur de
reb⁹ iniuste pugnatis siue valalloꝝ siue hominū
suoz. quousq; iuste pugnanti. de debito vel iniu-
ria vel offensione illata vel dāno dato tibi vel suis
de interesse suo iuxta p̄tā et sanā consciām sit ple-
narie satisfactū. vel donec hostis patius sit satisfi-
cere. vel iuri pituz se offerat. Illos autē intelligas
suos. qui plus hominē q; deū timētes sequunt⁹ do-
minū suum in bello illicito. Alios autē qui ei non
p̄stant auxiliū consiliū vel fauorē. non credim⁹ pu-
niendos. de hoc tamē vltimo. die vt. j. Repl̄salie.
Quod autē dicit⁹ est illos teneri q; dominū in be-
lo iniusto sequunt⁹. intelligas qm̄ de hoc certi sunt.
vel p̄babiliter credunt iniustū esse bellū. maxime
vbi ep̄s p̄hibebat. Si v̄o certi essent vel p̄babiliter
credebant iustum esse. in nullo tenerent nisi forte
p̄pter corruptā intentionem cupiditatis. Sed hoc
reputo periculosum. quia sola conscientia non fa-
cit iustum bellum. immo auctoritas iuris vel iudi-
cis. est q̄tum ad hoc pertinet requirenda. Dec
Hosti.

¶ Secūdo quero. quid si p̄babiliter dubitat. Vtrū
iustū sit vel iniustū. Rūdit idē mo. q; adhuc. p̄pter
bonuz obediētie excusat. d. c. quid culpatur. fm
Ray. hoc v̄o est si in q̄siuit q̄ntū potuit. ⁊ peritio
res consuluit et dubius sem̄ remāsit. alioquin af-
fectatoꝝ ignorantie sicut expers scientie puniretur
de clam. despon. cū inhibitio. Nec excusat. p̄pter
timorē amittendi feudū vel incurrendi damnum
xxij. q. v. Ita ne. Licet mens culpā attenuet. ex-
tra qd metus causa. sacris. Sed auctoritas iuris.
vel iudicis requirit. Idem Hosti. Concord. Rū. in
iij. di. xv. dicens. q; q; in guerris scienter inferunt
damna innocentib⁹. tenent illis ad restitutionem
Illi autem in guerris innocētes non sunt. qui ba-
benti iniustū bellum fauent directe vel indirecte
de p̄sonis vel reb⁹.

¶ Tercio. nun qd hi q; sequunt⁹ teneant in solidū.
Rū. fm Hosti. distinguendū est. Vtrū sciret p̄dā
cōmitti debere. vel ignoraret. tñ a p̄da non absti-
nuerunt. imo alios adiuuerunt. Et tales ⁊ hi quē
consilio. auxilio vel adulatione. vel detractōne. seu
alia causa simili induxerūt tyrannū ad p̄dā facien-
dam vel guerrā mouendā iniuste. tenent in solidū
si p̄pter hoc sciunt vel credunt q; tyrānus ad hoc
sit inductus. als nō facturus. vel non tātū factur⁹
quo ad id qd plus fecisse credit ex tali instigatione
ar. de homi. sicut dignū. Si v̄o sciunt vel credunt
q; p̄pter hoc ad hoc non fuit motus. nec p̄pter ta-
les plus vel minus fecit. tunc non tenent. nisi in-
quantū ad eos puenit. vel de his que expenderūt
et inquantū damniū dederūt p se vel familiā suam
directe vel occasionaliter.

¶ Quarto quid si neuter raptorū dominus erat.
nec vnus magis amauit aliū q; alter ipsum. sed

simul conuenerunt de faciendo tale insultum. vel de tali rapina committenda. Rñdit llo. q. qlibet tenet insolidu. Alij vō dicunt q. quilibet p parte sua satisfaciat.

Quinto nunqd oēs q sequunt. etiā si vn' solus potuisset p se hoc facere. tenent insolidum. Rñdit llo. q. sic. vt est rex. ff. ad. l. aq. ita vulneratus. Aliqui tñ dicūt q. sufficit q. qlibet. p. pre sua satisfaciat. Si enī. ppter eoz sequelā cōsilij vel exortatio nem. sciunt vel pbabilit estimat enī rapinā fecisse. ita q. als nō fuisset factur'. qlibet eoz tenet insolidum. Si vō ppter eoz sequelā non plus fecit. q. als fuisset factur'. tūc tenent tñ de his q. in de habuerunt vt dictū est. Si vō credit q. etiā sine suo adiutorio dānū fecisset. tūc tñ tenent ad illud pl' vt s. Vel dic fm Ray. qñ sunt plures raptores. si simul vadūt. qñ sit vn' ererat' qlibet tenet insolidum. nā et qlibet inuauat alios r facit eos fortiores. hoc tñ vey est fm vō. qñ vn' sine alio nō fecisset. als qlibet tenet p dāno qd intulit. Si vō nō iuerunt simul. h qlibet p se fecit damnus. qlibet tenet p eo qd intulit.

Sexto. vtrū p bellū vel violentiā liceat propria auctoritate rē iam ablātā vel inuasam recuperare. Rñ. fm Inno. et llo. Si hoc fiat incontinenti. Lere h. nā de iure naturali culibet licet vim vi repellere. dñ tñ incontinētī r cū moderamine inculpate tutele. i. q. tutela illa moderata r sine culpa sit nec sit ad sumendā vindictā. h ad ppullandā iniuriā. de homi. significasti. el. ij. Et dī moderata tutela. si illd tñ fiat. q. omisso violentiā repelli nō possz. Si autē ex intervallo fiat. non lz. imo tunc dī adiri iudex raptoris r eius auctoritate recuperari. Nā si aliqz ppria auctoritate etiā rē suaz accipit. cadit a iure suo r pdit eā. nisi forte nō posset p iudicē eā recuperare. di. j. ius gentiū. Hoc intellige in foro cōtentioso. Secus in foro cōscie. q. licet male fecerit. non tñ tenet ad restitutionem. Sicut r de illo qui absqz auctoritate superioris accipit de rebz dānicatiz vlgz ad valorē dāni. vt dictū est s. An' tenet si sine culpa habuit de bonis illi'. vtrū q. inuenit. vel alius sibi dedit r hñdī de hoc vide. j. caplo familia. Idē videt tenere Alex. de ales. in. iij. q. si qz sine scandalo rē suā latenter vel p violentiā accepit. vel rē equipollentē rei sue. nō tenet restituere. q. simpliciter non fecit furtuz. Et si dicat q. pcat rem alienam inuito domino. dicenduz q. non. vt alienam.

Septimo quid cū subditus mouet bellū mandante sibi dño. vel sequit eū. nunqd tenet restituere siqz ab hostibz accepit. Rñ. si bellū est iustū. non tenet nisi iuxta edictuz dñi sui. Si vō sit iniustum tunc tenet. q. plus debuit timere deū q. hominē. Si vō dubitat vtrū sit iustū vel nō. interim non tenet. l. quousqz dubitat. nā excusat ppter bonuz obedientie. xij. q. j. c. quid culpa. Si aut postmodum scuit bellum iniustū fuisse. statim incipit esse male fidei. Et tenet restituere qd accepit. Limita tñ hoc sicut dictū fuit s. in pncipio capituli. qñ in hñdī dubio consuluit pitos. r semper dubius remansit. nā tunc q. habuit in iusto bello retinere po-

test propter bonū obedientie.

¶ Octavo quero. an sicut subditi mouētes belluz excusant in dubio vt dictū est. Vtrū similiter excusentur amici. cognati. stipendiarij. r hñdī. Rñsio fm vō. q. non. quia non excusat eos obedientiaz. nec in dubio debent se committere discernimi. vt iuuent aliquē in pndiciū alterius. xij. q. v. demqz. nec est simile de aduocato quē excusat bona fides q. diu credit iusta eē causam. q. est illi iudex superior qui eam examinat r de allegatis iudicat. In bello vō viribz corporalibz vincit. r non p rationē diuidicatur conco. Vl.

¶ Nono qro. an libere accedētes ad bellū obligēt sibi illū. in cui' seruitiū vadunt si in dānū incidit. vtrū si in bello pdant arma. equos r hñdī. siue capiunt cundo ad bellū. siue in redeundo. Rñdit Archi. flo. q. si accedūt vocati a dñis r rogati. r nō motu pprio. h reqsiti. tūc habēt actionē mandati cōtra dñm. si ptingat ipsos aliqd pdere. vt s. dñi est. nisi appareat q. causa pietatis. humanitat' vel parentele hoc fecerint. xij. q. iij. nō inferēda. Et si opponas. dicēdo. dñm nō teneri. q. talia pdiderūt casu fortuito. de q. qz non tenet. de boni. J.ohes. Rñ. Jste est casus fortuitus q. potuit r debuit pūderi. q. versimilit' hec ptingūt in bellis. q. dubius est euentus belli. r ita notat Inno. in. c. sicut. el. iij. de iureiur. r ibi panoz. idē sentit dicens q. vocati a dño. q. tñ non tenebant obedire. possunt agere cōtra vocantē actione mādati. etiā ad dāna q. cōtingunt casu fortuito. dñ versimiliter contingere potuissent. quasi vocās hoc debuerit cogitare a pncipio. Secus vbi damna cōtingissent ex casu fortuito qui versimilit' non fuit cogitatus. vt in. l. inf. causas. s. non omnia. ff. man. que verba sunt valde notanda. maxime in materia fideiussionis. lz sec' sit in cōmodato. quia cōmodatarius non tenetur de casu fortuito. sed hoc contingit ex natura mandati. quia regularit' mandatarius agit ad mandatis comodū. cū non intendat facere de suo beneficium. Et intellige pdicta in eo qui gratis suscepit mandati. nā si aliquid accepit. non dicit mandatarius. sed locator. mandati enī debet esse gratuitum. Vnde puto q. isti qui veniunt pncio. vt stipēdij non possunt agere ad damna que cōtingūt sine culpa saltē leui mandatarij. nā ibi contractus pficitur gratia vtriusqz. h mandatum explicat gratia mādantis tñi. Et p hoc infer' ad aliā. q. Quis mandauit alicui. vt faceret sibi aliquod edificium in insula circumdata mari. ppter qd mandatarius ex causa naufragij incurrit multa damna. nunqd possit contra mandantē agere. et concludit q. pōt dñmodo casus sit talis. quē non incurrisset si mandatum non habuisset. Sed hoc videt ptra dictuz. s. non omnia. vbi dicit. q. vbi mandatarius fuit spoliatus in via a latronibz. non agit contra mandantem. Ideo mihi plus placet distinctio facta supra de casu fortuito. qui versimiliter fuit cogitatus aut non. Et per pdictā. l. inter causas. Panoz. in. c. cum. p. cā. de p. occu. insert ad aliam. q. qñdiana. Quidam pcurator alicuius domini incidit in latrones. dum iret pro factis domini. et ab eis

Bellum

fuit spoliatus, vel in via fuit infirmitate oppressus, nunquid possit huiusmodi damna vel expensas factas imputare dño. Et concludit fm doc. ibi q non. p. d. §. non oia. Sedo qz bec sunt extrinseca a mandato. z potius sunt imputanda casui fortuito Secus est in duobz socijs. qz vnus imputat alteri damna: que passus est occasione societatis. vt in. l. cum duobus. §. quidaz. ff. pro so. vide de hoc. j. c. societatis.

¶ Quero. an non vocati ad bellū. sed pprio motu accedentes: obligent sibi illū in cui' seruiciū vadūt Rūdit Archi. flo. Si animo donandi hoc faciūt. vtputa. pietatis. humanitatis. vel parentele. tales non agent. xxiij. q. iij. nō inferenda. Si aut animo obligandi illū cui' negociuz gerunt. tunc agent vi negocioz gestoz. z sufficit vtiliter ceptū negociuz fm Jo. de ligna.

¶ Quero de accedentibz pprio motu. contradicētibz tñ illis: in quoz subsidū vadunt. nunqd tales obligent illū in cui' seruiciū vadunt. vtiliter incipiēdo. z etiā feliciter implēdo. Rū. q. nō. naz gerens negociū alterius eo inuito nō potest petere aliquid. nisi p bene gestis ante phibitionez. L. de ne. ge. l. fi.

¶ Quero. quid de comodantibz vel locantibz arma et equos euntibz ad bellū. si amittant vel auferantur. Rūdit archi. flo. idē esse ius omnino. sicut de comodato. locato z conducto.

¶ Quero. qd si subditus hz guerrā contra dñm: vel econuerso. Rū. fm v. y. cū vasallus comitis hz aliquid contra comitē. reqrenda est pmo auctoritas regis. Si autē comes hz aliquid p regem. z rex humiliter requisitus p pares curie nolet ei ius exhibere. credo qz si ius suū defendat armis cū moderamine. non peccat. Impugnare vō regē ppria auctoritate non licet. s; denunciare hz pape. q potest excoicare. Et crescente cōtumacia. debz ei dare auctoritatē mouēdi contra eū arma. vel conqra corā impatore si rex illi subsit. Et illius auctoritate si approbat mouebit bellū. Quādo autē rex eam habet cōtra impatorē. z impator p regē: qui nō subest illi non erit alius corā quo qrimonia ponatur. nisi papa. vt dictū est. tñ iniuriā passus peccaret mouendo bellū. si alter offerret satisfactionē. Cū autē comes hz aliqd contra subditū suū. nō ppter hoc dz sibi ius dicere. s; vel auctoritate iudicis superioris gladiū sumat. vel ad dyocesanuz vasallū recurrat. Cū si vasallus obedire recusauerit excoicabit rōe peccati. de iudi. nonit. Et si p anū sic pstitit. dyocesanus ipm z res eius capiēdas exponat. ar. xj. q. iij. rursus. z. c. quisquis.

¶ Quero. quid de vasallo duoz dominoz. qd esse potest rōne diuersoz feudoz. si vtriqz dominoz simul reqrunt eū. vt eos iuret in bello. quid debet facere. Quisā dicunt locū esse gratificationi. exemplo serui duoz dñoz. q si viderit vtrūqz dominuz interfici. Iuuare poterit quē voluerit. vt. l. si quis in gram. §. h cū oēs. ff. ad sill. Alij dicunt qz iuuabit priorē. z cui pmo iurauit. nā priorē fidelitatez seruare tenetur. Tertius tñ est. qz pmo in propria persona seruiat. Secundo vō per substitutum. si

hoc patiatur natura feudi. Idem Johannes de ligna.

¶ Quero. quid si baronū regis. puta Hispanie mouet guerrā alteri baroni. z rex hispanie mouet bellū regi granate. Baro mādāt hominibz vt iuuent ipm. Rex etiā mādāt hoibus qz iuuet ipm. z concurrūt duo mādātā. quē pmo iuuare tenent Et videt qz pmo baronez. nā sunt subiecti baroni respectu fidelitatis. z rōne iurisdictionis. Regi autē sunt subiecti rōe iurisdictionis generalis tñ. Et sic due rōnes vincunt vnā. In contrariū videt. nam vocatā rege: sunt vocati ad maius tribunal. et sic pferendus. di. xviii. Si eps. z etiā qz rex vocat pro cōmuni bono et defensione vniuersali. Et sic iure gentiū obediendū. xxiij. q. iij. fortitudo. nam p defensione patrie licitū est patrē interficere. ff. de re. et lump. fu. l. minime. Et bec vera fm Jo. de ligna.

¶ Quero. nunqd vasallus teneat iuuare dominū cōtra patrē. vel pater p filiū. Rūdit glo. xxiij. q. v. de forma. qz sic nā vasallus solo vinculo nature obligatus est patri. s; vasallus dño: vinculo iuramēti. Sed glo. in. c. qm multos. xj. q. iij. aliquid sentit contrariū. Putarē hic ponderandā qūtatē imponendi subsidū. Jo. de lig.

¶ Quero. an cuius duaz ciuitatū teneatur iuuare vnā ptra aliā. Rūdit archi. flo. qz dicēdū est sicut dictū est de vasallo duoz dominoz.

¶ Quero. quid de damnis z vastationibz qz sunt in bellis. vt p incendia: vel effraturas. aut p arborum et vineaz incisiones: z consimiliū. quis et cui teneat. Rū. fm v. y. qz qui habet iustū bellum nō tenetur de illis damnis. que ipse vel sui bona fide impugnando intulerunt. aut a quibz comode abstinerere non poterunt. Si autē grassandi animo intulisset maliciose. cum als posset sibi consulere. tenetur. et compensabunt illa damna. cū damnis propter que bellum est motū. facta diligenti computatione hinc inde. Suis vō hominibus iste qui iuste bellat non tenetur de damnis. que passi sunt ab aduersarijs. quia subditi se et sua tenent exponere p dominū suo. Et dico qz dominus nō tenetur. nisi forte ipse fuerit in culpa negligentē defendendo eos. Qui vō habet iniustum bellum tenet pmo aduersarijs de omnibus damnis illatis. tenetur et suis proprijs hominibz de damnis que ceperunt ab aduersarijs qui iuste pugnabāt. si ipsi sibi proprijs homines iuuerunt ipsum bona fide. aut si inducti fuerunt ex eius consilio. timore. aut coactione. et de se non erant facturi. Secus si mala fide iuuerunt. in quo casu nullam habent actionē contra eum. nam in re turpi nulla contrahitur obligatio. insti. man. §. illud.

¶ Quero. nunqd domini qui bellauerūt possint componere adinuicē super damnis. que eoz subditi passi fuerunt. Rū. fm v. y. Si compositio fiat de consensu damnificatoz. standuz est illi. hoc intellige si iste consensus sit liber. als qui iniuste mouet bellum. non potest per suam compositionem p iudicare suis hoibus. quin ipse teneat eis de pprio satisfacere. nisi ipsi in culpa fuerint paritē cū eo. vt dictū ē. Qui autē habuit bellū iustū: vō pponē cū

aduersario in iudicium hominum suorum. sed debet
 perire qd eis ab aduersario damna reddant. als
 si componeret. ita qd aduersarius no satisfaceret sub
 ditis suis. ipse tenet eis. hec intellige de danis in
 cendioy. rapinay. z hmoi. na de expensis factis co
 fuerunt dnu componere vel ptransire auctoritate
 sua. qd etia de prius dictis danis concedi potest. si
 dnu ex pbabili causa viderint ea esse remittenda. po
 tius qd carere pacis comodo. z incurrisse bellorum
 pericula. Et cu in hoc casu pnceps vultur gerat ne
 goqum subditoz. ipsi subditi tenent ratu habere
 Si aut ab initio contradicant. ne fiat copositio. nisi
 restituti sibi danis. no pot dnu ipsa dana qetare
 Sed qd pncipes dnu possint componere cu aduer
 sarijs. ipsis subditis contradicentibz. z danis eoz
 non plene refarcitis. In casu quo viderent ad hoc
 bella imminere. facit qd notant doc. in. c. q. in ecclie
 statu. de consti. vbi habet. qd pnceps ex causa pot
 statuere ptra ea q sunt de iure gentiu z de iure na
 turali. vt pz de pscriptiione. Itē ppter delictu con
 fiscant p tales dnos bona subditoz. Et ibi panoz.
 dicit. qd impator no habeat dominu rex puata
 rum. ni et causa ronabili pot eoz bona occupare.
 z exemplificat. q causa sit ronabilis. dices q causa
 legitima est fauor publicus. vt. l. ita vulneratus. ff.
 ad. l. aq. l. Nec panoz. Idēz dicendū in alijs dnis
 inferioribz. maxime in his q pscripterunt iura im
 perij. vt possint in pdicto casu componere subditu
 inuitis. ppter bonu ipsoz subditoz et pacē homi
 num. teoz contradictio videt irronabilis. hoc in
 tellige. vbi ipsi dnu prius fecissent qntu in eis fuisset
 vt refarcirent damna data. ni ppter malicia aduer
 sarioz ad hoc reducere no valent. Et si ad euitan
 dum bella. z scandala. componit cu aduersarijs.
 etiā cum dno teporalis suozum subditoz. vident
 commendandi.

Quero vtrum liceat bellare in festis. Rñ. fm
 Tho. obseruata festoz no impedit ea q ordinant
 ad hoim salutem etiā coposalem. Jo. vij. Multo
 autē magd cōseruanda ē la? reipublice qd vni? hois
 hoc autē fit p bellū. z ideo licitū est bellare in festis
 si necessitas hoc exposcit. nam ppter festū in necessi
 tate cessare. esset deū temptare. hz necessitate cessan
 te no licet. Etia in bello iusto lz vt insidijs. occul
 tando ab hostibz ea p que volum? eos impugna
 re. vt pz de Josue z multis alijs. q p insidias de
 bellauerūt inimicos.

Quero quid de illis qui in bello iusto incendūt
 ecclesias. an teneant. Rñ. fm vñ. si non sunt in
 castellate. z incendant ex pposito. Incendentes te
 nent ad emēda. Si vñ sunt incastellate. aut no ex
 pposito incendant. hz ex casu. s. dū illi iuste bellates
 pstant operā rei licite incēdendo machinas hosti
 um z hmoi non tenent. Idem quādo incendunt
 villam quā als comode expugnare non possunt.
 Idem vñ.

Quero quid de rebus que rapiunt de ecclesijs
 aut q sunt de bonis ecclesiaz. sine clericoz existen
 tiā in terra illius ptra quē bellū agit. Rñ. fm vñ.
 raptores hoz tenent ad restitutionē. nisi auctori
 tate pclari ecclesiastici hoc fieret. vel nisi essent vi

ctualia z huiusmodi. non tamen de bonis ecclesie
 vel clericorum.

Quero quid si irruentibz hostibz cōfugiunt ad
 ecclesiam z capiuntur ibi. Rñ. fm vñ. si tales con
 fugientes incastellauerūt ecclesiam aut inde impu
 gnauerūt iustos hostes. non debēt gaudere impu
 nitate ecclesie quā ipsi violauerūt inde pugnando
 Similiter si reponant ibi victualia. de qbus sustē
 tantur in impugnatione hostiu. quia si rapiant z
 iuste pugnanti. non peccāt. z no tenent ad resti
 tutionem. Idem vñ.

An autē liceat facere noua castra. Vide infra.
 Emunitas. ij.

Quero vtrū sacrilegis regibz indicentibz bellū.
 teneant subditi milites obedire. Rñ. q vir iust?
 si ab homie sacrilego cogit vt militer. recte pot. illo
 iubēte bellare. si vere pacis ordinem seruās qd sibi
 iubet videt esse non p dei pceptū. vel vtrū sit. certū
 non est. Et ideo legio tebeoz potius voluit mori
 q iubēte sacrilego impatore psequi xpianos. ij. q.
 iij. iulianus. z. c. impatores.

Quero an occupata hodie p pncipes xpianos
 inter se bella z guerras. ppria temeritate facientes.
 z qd vnus quiete z pacifice possidet z ab antiquo
 possedit aliq de nouo violent occupant licite tene
 ant. Rñ. d. an. de bu. in. c. qd sup his. de voto.
 fm Tho. no videt q iuste teneat. nec videt qliter
 pffessor. eoz pcta qd nota palpent. z dissimul
 lent. nec qliter ab eisdē. castra z possessiones z ali
 as elemosynas sciēter accipiāt z absoluāt. z p pns
 no videt qliter in ytaliam pscripti possint. extra de
 pscript. c. fi. vñ dicit caueat z sibi pfulant. Et ido
 timendū est. ne cateruatum ad inferos. innumera
 biles ppos secum trabāt. peniteant g. z qd sciunt
 esse alienū. restituant.

Quid autē de istis bellis indictis qd die ab vna
 ciuitate alteri. sine auctoritate pncipis. Respōdit
 Job. de pla. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. qd dicunt
 latronculi. ideo ab eis capta subiacēt restitutioni.
 vt. l. qui a latronibz. ff. de testa.

Quid de his q capiunt ab hostibz p stipendia
 rios z alios cui debeantur. Rñ. d. Jo. de pla. vbi
 supra qd si talia erant capta ab hostibus. sed nunc
 recuperata debēt in p̄stino statu reponi. vnde de
 stie ablata ab hostibus z a nostris stipendiarijs re
 cuperate. debent restitui eis quozū pmo erant. l.
 sicut liberis. z. l. ab hostibus. la. ij. l. de postli. re.
 Et hoc verum in rebus que habent postliminiū
 sicut sunt equi. naues onerate. currus z boues et
 alia propter vsuū belli parata. de quibus in. d. l.
 ab hostibus. fallit in armis recuperatis. que non
 restituntur illis qui amiserunt. quia viciuose
 amiserunt. l. ij. ff. de capti. Sed in rebus hostium
 captis distinguitur. nam aut victis hostibus ca
 pta sunt. z debent poni ad commune. z distribui
 fm merita. Si vero capta sunt ante deuictos ho
 stes. tunc aut sunt res immobiles. z tunc non effi
 ciuntur capientium. sed debent publicari. l. si ca
 ptiuus. §. expulsis. ff. de capti. Si autem sunt res
 mobiles tunc efficiunt capientium. l. si quid bello
 ff. de capti.

...fendi. Idem Johanne
 ...regis. puta
 ...mādat hominibz
 ...quē pmo iurare tenent
 ...mā. In contrariū videt. nam
 ...ad manus trahit. et sic
 ...tā qd exeret vtrūqz
 ...vnuat. Et sic. l. iij.
 ...mā. qd. n. qd. n. qd. n. qd. n.
 ...it patet interficere. ff. de re. i.
 ...hoc vera fm Jo. de ligto.
 ...illud tenet iurare bonam
 ...filiū. Rñ. d. glo. t. q. n.
 ...s. solo vinculo nature obli
 ...dno. vinculo iuramentū.
 ...os. ij. q. ij. ab iure sent
 ...nondanā dā qūat impo
 ...g.
 ...cimitati teneatur iurare
 ...ho. q. d. d. d. d. d. d. d. d.
 ...dominus.
 ...z vultationibz q sunt
 ...del. effructuras. aut p arbo
 ...z. consiliū. quis et cui
 ...qui habet iustū bellum no
 ...que pte vel sui bona fide
 ...nt. aut a quoz comode ab
 ...z. aut. p. p. p. p. p. p. p. p.
 ...is possit libz conuolere. re
 ...s. d. d. d. d. d. d. d. d. d.
 ...s. facta diligēt com
 ...hoi bonibus ite qui
 ...damnis. que passū sunt.
 ...ne et sua tenent expo
 ...o qd domus no tene
 ...alpa negligenter defon
 ...uultum bellum tenet
 ...vobis damnis illas. z
 ...minto de damnis que re
 ...qui iuste pugnabit. i. p. p.
 ...nt. ipsam bona fide. aut si
 ...conuolere. nunc. aut. e. c. c.
 ...actur. Senti. mala fide
 ...nullam habent. aut. e. c. c.
 ...nulla. aut. e. c. c. c. c. c. c. c.

Aditio. videtur sup p[ro]p[ri]e q[ua]e solennis que fit ad illa solennitate. Aditio n[on] est. Et h[ab]et sol[us] ep[iscop]u[m] fan[ct]u[m]

Beneficium .j.

Aditio. videtur sup p[ro]p[ri]e q[ua]e solennis que fit ad illa solennitate. Aditio n[on] est. Et h[ab]et sol[us] ep[iscop]u[m] fan[ct]u[m]

Quid de istis partialitatibus civitatu[m] que vna ps erpulla indicit bellu[m] civitati. R[ati]o dicit vbi s. q non dicit bellu[m]. sed dissensio civilis. ex q[ui] respublica leditur. Et ideo in tali bello n[on] habent locu[m] statu ta de bello licito. et ideo in eo capta subiacent resti tutioni.

Beneficium .j. coiter.

Infra q[uo]d t[em]p[us] p[er]ferri d[icit] vacas b[en]eficium. R[ati]o panori. c. nulla. de p[er]f. p[er] dicit q[uo]d eccl[esi]astica b[en]eficia n[on] debet vacare vltra sex m[en]ses, quib[us] elapsis de ep[iscop]o deuoluit ad capitulu[m]. et econ uerso. et demu[m] ad p[ri]mu[m] superio[re] deuoluit colla tio. Et sic p[re]s[ent]es co[n]ferendi b[en]eficia deuoluit ad su perio[re] gradatim. pot[est] eni[m] b[en]eficium vacare multo t[em]p[or]e. na[m] capitulu[m] h[ab]et sex menses. si n[on] conferat; deuol uitur p[re]s[ent]es ad ep[iscopu]m; q[ui] etia[m] h[ab]et alios sex m[en]ses. Et eo negligente; deuoluit ad metropolitanu[m] qui habet alios sex m[en]ses. d. c. nulla. Et eo n[on] conferente deuoluit ad patriarcha[m]. Si aut[em] n[on] haberet superio[re] tunc deuolueret ad papa[m]. Et ex hoc inferit. q[uo]d me tropolititanus supplet negligentia[m] ep[iscop]i. si ep[iscop]us n[on] est exemptus. als p[re]s[ent]es deuoluit ad papa[m]. Et sic intel lige. d. c. nulla. Et intelligas p[re]dicta solu[m] pro p[ri]ma vice. de sup. ne. p[er] sicut nobis. Et si quis p[re]dictorum elapsio t[em]p[or]e conferat n[on] valet. extra de sup. ne. p[er] c. si. Et incipit currere p[re]dictu[m] t[em]p[us] n[on] a t[em]p[or]e vacatois s[ed] a t[em]p[or]e scie[n]t[is]e vel noticie. de conce[ss]i. p[re]. q[ui] diuersitate. Et de dictis sex m[en]sib[us] subtrahit t[em]p[us] suspensionis et p[er]grinationis. Et requirit q[uo]d p[er]tinet suam culpa[m]; vel negligentia[m] distulit. Sec[un]d[us] i. p[ro]pter impot[er]tia[m] iuris vel facti. etia[m] ex culpa contingente nisi fuisset negligens in petendo absolutione[m]. vt not. in. d. c. q[ui] diuersitate. Et ob hoc dicit panori. ibi q[uo]d ea que pueniunt n[on] immediate ex culpa. s[ed] ex furore. seu pena culpe; n[on] imputant. vt ibi. Et no[n] dicitur tex. in hoc. nam scia[m] susp[en]sionis fuit causa immediata hu[m]i[m]o impedi[m]enti. n[on] aut[em] culpa p[re]cedens. Illa vo[er] q[ui] pueniunt immediate ex culpa imputant culposo Et panori. ibi dat exempli de impedi[m]eto iur[is]. vt in susp[en]sione. De impedi[m]eto vo[er] facti. et p[ro]p[ri]a de t[em]p[or]e. quo stetit in curia. p[er] absolutione[m]. et t[em]p[or]e reuer sionis. Secus dic q[ui] t[em]p[us] esset p[re]fixu[m]. n[on] in odium negligentie. s[ed] in fauore alterius. Istud eni[m] t[em]p[us] cur rit impedito; et etia[m] ignorat. vt l. genero. ff. de his q[ui] no[n] i[n]fa. Et si talia essent officia seu administra tiones quoz collatio p[er]tineret ad regulares. et ipsi negligeret; dyocesanu[m] sup[er]plere debet. n[on] obstante si ipsi regulares fuerint exempti. vt in de. q[ui] regula res. de sup. ne. p[re]. Dozo si fuisset eccl[esi]a cathed ralis; vel etia[m] regularis habebit electores solum tres m[en]ses. j. quos si iusto impedi[m]eto cessante ele ctio n[on] fuerit celebrata; eligendi p[re]s[ent]es ad p[ri]mu[m] superio[re] deuoluit. de elec. ne. p[er] defectu. Et intelli ge cuz aliis conditionibus nunc sup[er]adictis. Et no[n] pro declarato[n]e p[re]dictorum panori. in. d. c. nulla. q[uo]d ista deuolutio que fit de ep[iscop]o ad capitulu[m] debet restringi ad b[en]eficia que p[er]tinet ad ep[iscop]u[m] iure p[ro]p[ri]o. In b[en]eficijs aut[em] deuoluit ad ep[iscopu]m p[ro]pter negligentia[m] vel delictu[m] inferioris p[re]lati. n[on] fit deuo luto ad capitulu[m] sed ad p[ri]mu[m] superio[re]. quia

in istis deuolutionibus. n[on] est tanta co[m]munitio inter ep[iscop]os et capitulu[m] sicut in spectandis iure p[ro]p[ri]o. Ita notanter dicitur doct. in. c. v[er]o. ne. se. va. li. vj. t. in. c. q[ui] de elec. li. vj.

Qui habet b[en]eficiu[m] cum cura: si recipiat se[m]m itez cum cura. ip[s]o iure vacat p[ri]mu[m]. de p[ro]ben. de multa. h[ec] regula fallit in multis casibus. Primo quado ad ip[s]a[m] se[m]m cu[m] cura per via[m] annexio[n]is vt quia curatur est annexu[m]. Sec[un]do non curato q[uo]d acceptauit. vt in. c. sup[er] eo. de p[ro]ben. li. vj. Sec[un]do fallit. vbi p[re]latus de bonis p[ro]p[ri]is expendisset p[ro] vtilitate p[ri]mi b[en]eficij curati. quia tunc acceptatio se[m]m n[on] incurrit pena[m]. d. decre. sed retinet p[ri]mu[m] donec sit sibi satisfactu[m] de expen[s]is. fm. Jo. de ligna. d. an. et. d. ab. p[ro]ter. q[ui] cu[m] q[ui] r. j. q. iij. Et ex hoc dicit. d. ab. posse colligi notabile dictu[m]. q[uo]d si clericus mori sine testamento. heres pot[est] repetere ex pensas quas clericus fecit in b[en]eficio. Sed tu pro hoc allega tex. in. l. que omnia. ff. de p[ro]cur. t. glo. in. l. si non sorte. f. si centu[m]. ff. de co[n]di. inde. que dicit q[uo]d scriptor potest retinere q[ui]nternos. donec sibi satisfactu[m] sit p[ro] labore sue scripture. Sed ego dico q[uo]d poterit vti ista retentione si expendit p[ro] vtilitate eccl[esi]e. licet res casu n[on] habuerit bonu[m] effect[u]m. vt quia expendit de suo p[ro]p[ri]o p[ro] reparanda domo eccl[esi]e et casu dom[us] postea fuit co[m]busta. q[uo]d ad hoc vt p[re]latus possit repetere sufficit q[uo]d sit vtiliter ceptu[m] Ita notabiliter concludit Jo. an. in. c. ex parte. de consti. Tercio fallit. vbi acceptaret se[m]m b[en]eficiu[m] calore iracundie. quia tunc n[on] vacat p[ri]mu[m]. fm. Jo. de lig. d. an. et. d. ab. facit gl. notabilis. in. c. ex literis. de diuor. que dicit q[uo]d confessio facta calore iracundie non p[ro]iudicat. Quarto fallit vbi accepta ret se[m]m curatu[m] ad t[em]p[us]. quia tunc n[on] vacat p[ri]mu[m]. Et exempli. dicit statutu[m]. q[uo]d mortuo ep[iscop]o archiep[iscop]us byter administret iurisdictione[m] spirituali[m] eius donec fuerit creatus ep[iscop]us. Ita eleganter concludit. d. Pe. de anch. in. c. j. de consue. lib. vj. Quinto fallit. vbi confert b[en]eficiu[m] curatu[m] ha bent aliis b[en]eficia curata. n[on] offensa tunc dispen sationis. quia tunc n[on] valet collatio vltimi. nec va cant b[en]eficia p[ro]p[ri]a. tex. est in. c. ordinarij. de of. or. li. vj. Quod intellige si acceptauit se[m]m b[en]eficijs t[em]p[or]e. sed eius possessio n[on] fuit n[on] facta. nam si fuisset nactus eam. vacaret p[ro]p[ri]a. tex. est in. c. si plu res. de p[ro]ben. Nec tamen hoc casu valet collatio vltimi. Glo. est que ita intelligit hanc materia[m] in d. de. si plures. Sexto fallit in casibus in quibus licitu[m] est habere plura b[en]eficia curata. de quibus est tex. cu[m] glo. in. v. intitularu[m]. in. c. dudum. ij. de elec.

Sed an valet p[er]petuendo vt p[er] acceptatione[m] se cundi b[en]eficij curati non vacet p[ri]mu[m]. d. an. in c. quia nonnulli. de de. non re. tenet q[uo]d consuetudo non excusat. quia non excusat in delictis. p[ro] hoc bonus tex. in. c. j. de consue. li. vj. et in. c. literas. de conce[ss]i. p[ro]ben.

An aut[em] habeat locu[m] in ep[iscop]atibus. vt per a de ptione[m] secundi ep[iscop]atus ip[s]o iure vacet p[ri]mu[m] videtur q[uo]d sic. quia eadem. immo maior ratio est in ep[iscop]o q[uo]m in alio cu[m] ipse sit magis alligatus eccl[esi]e q[uo]m ceteri. ca. requisisti. de testa. ergo cum magis

Vertical marginal notes on the right side of the page, partially cut off.

Beneficiū. ij. z. iij.

celi ordinatōnes teneat. z ipse promouit ad sacros ordines aliquem nō habentem titulum. Ipse qui ordinauit tenetur ei necessaria puidere: donec illi per eum; vel per alium de beneficio sit puius. Secus si ei cōmisit ordinare certas personas inter q̄s fuit aliquis sine titulo. nam in hoc casu. episcopus qui commisit tenetur taliter ordinato. Similiter z ipse tenetur taliter ordinato quādo cōmittit alicui vt possit a q̄ voluerit ep̄o ad sacros ordines p̄mo ueri. hec extra de p̄ben. si ep̄s. li. vj.

Capitulū sede vacante nō p̄t p̄ferre ea beneficia que ad collatōnem ep̄i pertinet. sed bene potest admittere p̄sentatos a p̄mōis. z eos instituire i beneficijs: in quibus fuerit presentati. licet ad ep̄m si uineret pertinuerit. extra de isti. et si capitulū. li. vj. Potest etiam caplm ep̄o defuncto vel a beneficio collatōne suspensio cōferre p̄bendas: que ad ep̄m et caplm p̄muniter pertinet. etiā si ep̄s interesse habeat in collatōne tali tanq̄ prelatus. Et idem potest ep̄s si caplm sit suspensum. vel singulariter omnes sint excommunicati. Sed si collatō beneficiorum pertinet ad ep̄m cum p̄silio capli vel p̄sentu: defuncto ep̄o vel suspensio: non p̄t caplm se introumittere: nisi ep̄s suspensus fuerit in mora. de petenda relaxatōne suspensionis. vbi autē de speciali p̄suetudine beneficiorum collatio ad aliquem cum p̄silio ep̄i p̄tineret. sublaro ep̄o de medio: cuz p̄siliū nequeat peti. nō est collatio differēda. Similiter etiam si ep̄s ageret in remotis: ita q̄ n̄ possit eius p̄sentia in breui haberi. extra ne se. vāc. li. ad ep̄m. li. vj.

CBeneficia z omnes dignitates: vel personarū vacantia in curia romana nō possunt p̄ferri nisi p̄ papam. Similiter z curialium: seu accedentium z redeuntium de curia: si decedant in locis vicinis curie ad duas dietas legales: omnia hec ad papā tñi pertinet. nisi q̄ post mensem possunt ea cōferre illi ad quos pertinent per se ipsos tñi: vel ipsi agētibz in remotis per suos vicarios generales quibus illud cōmissum sit in eorum diocēsisbus ex istentis. vel nisi essent parochiales ecclesie z vacassent vacante sede apostolica aut etiam si vacauerit ante. z papa priusq̄ conferret defunctus esset. hec omnia p̄bantur. extra de p̄ben. licet. z c. statutū z c. p̄siti. z c. si aplica. e. r. li. vj.

CSi per episcopum cōferatur beneficium alicui absentis: licet nō fiat suum donec cōsentiat. tamen episcopus nō poterit interim cōferre alteri: donec iste recuset. nec valeret collatio. Secus si episcopus notificata ipsa collatōne. aliquem terminum competentem assignet p̄sentendi: z ille nō p̄sentent. i. terminum. p̄t etiam p̄sentire quādo cuq̄: dūmō priusq̄ beneficium ipsum alteri p̄ferat. extra de p̄ben. si tibi abnti. li. vj.

CSi pauper clericus cui mandabat puidere de beneficio: iuxta et merita qui nulluz hēbat: postea ē assensus nō tenet ei amplius ep̄s. puidere. extra de p̄ben. si paup. li. vj.

Beneficiū. ij. Quo ad fructū beneficiorum.

CFructus tempe vacatōnis debent in utilitate ecclesie expendi. vel futuris successoribz fideliter re seruari. als in cathedralibus ecclesijs z in regularibus z collegiatis. si fiat p̄tra per capla: cōuentus: collegia vel singulares p̄sonas. Ip̄si p̄trafacientes sunt suspēsi ab officio z b̄nficio quousq̄ plene restituerint quicqd̄ d̄ bonis p̄ceperint a p̄latis mortuis dimissis: vel vacatōnis tempe obuenientibz. nō. ob. p̄uilegijs: vel p̄suetudinibz. extra de elect. q̄ sepe. li. vj. Item similis p̄hibitio fit generaliter de omnibz ecclesijs ne bona eaz occupet a p̄latis quibus subsunt: seu ad quoz custodiam pertinet nisi de sp̄ali p̄uilegio: vel p̄suetudine p̄scripta: vel alia rōnabili causa. als ep̄i z superiores sunt suspēsi ab ingressu ecclesie. z alij ab officijs et beneficijs donec satisfecerint. extra de offi. or. presenti. li. vj.

CIndulgentie de p̄cipendis fructibz b̄nficiorū in abntia p̄cesse p̄sonis nō ecclesijs vel dignitatibus sunt casse z irate. extra de reser. e. fi. li. vj.

CFructus iam p̄cepti: planum est q̄ alienari p̄nt vide s. alienatio. h̄ z fructū qui debēt recipi p̄nt locari etiā si essent decime. z alia. extra d̄ loca. v̄tra. Sz hec locatō nō extendit vltra t̄ps v̄telocantis q̄ d̄erit in b̄nficio: vsufructuario p̄paf. xvj. q. vj. illud. De hoc vide. j. clericus quarto.

CCanonici z alij b̄nficiarij clerici. qui diuinis officijs nō intereunt nō p̄nt p̄cipere quotidianas distributōnes. nec valent p̄suetudo in cōtrarium. als nō faciūt eas suas. z tenent ad restitutōnes. nisi excuset eos infirmitas vel iusta z rōnabilis causa necessitas: aut euidēs ecclesie utilitas. extra de de. nō re. e. j. li. vj. intellige tñ de infirmitate q̄ ē cā p̄pter quā nō interest diuinis. als seus. vt q̄ etiaz si nō fuisset infirmus: nō interfuisset diuinis. z tunc nō hēbit distributōnes fm ge. in. d. e. j.

Beneficiū. iij. n̄c: q̄ nō rite p̄sequit beneficium aut dignitatem vt ait Ray. cum non intret p̄ ostium est fur z latro. nec habet viam salutis nisi resignādo. vel si est dispensabile petat dispensatōnem ab eo q̄ p̄d̄. z in v̄troq̄ casu agat p̄niam de p̄misso.

CQuā aliquis male possidet beneficium vel dignitatem. v̄truz subditi teneant obedire ei vel debitores r̄ndere. Dicendū q̄ h̄ i foro iudiciali multiplex esset r̄tio. tñ in foro p̄scesis quis sciat q̄ possessor ecclesie vel dignitatis nō sit verus p̄latus. certe nō tenetur ei obedire. nec soluere qd̄ dignitati vel ecclesie d̄z. nec soluēdo liberat. extra de iureiu. ea re. z d̄ sen. ex. inquisitōm.

CAliquid aut male possidens absoluat ignorantes: De hoc vide singl. j. p̄fessio. iij. in fi.

Bigamia fm Ri. in. iij. di. xvij. ar. iij. q. j. multis modis p̄rabitur. Primo qñ q̄s diuersis temp̄o h̄z p̄les l̄timas v̄rores. z cogit ambas z ē bigamia. p̄prie d̄cā. Secdo qñ diuersis temp̄o habet plures: vnam de iure: alteraz de facto. z cognoscit ambas. Tercio cū sil. h̄z plures: vnam de iure: alteram de facto et cognoscit ambas. Quarto quādo p̄rabit cum vidua ab altero marito co-

Bigamia Fo. XXVIII.

gnita: et ea cognouit. Quinto qñ pñt. et matrimo-
nii cõsummat cu3 corrupta ab alio: siue hoc sciat ille
q̄ p̄trabit: siue nõ. Sexto qñ p̄p̄tã vxorẽ cognoscit
postq̄ ab alio est cognita. Des huj modi et h̄i pñt.
et d̄ biga. sup eo. in gl. Itẽ septimo ille est irregula-
ris q̄ post solene votũ p̄ntentie: contrahit m̄rimo-
nii de facto: siue cũ vidua: siue cũ virgine: cũ d̄ iu-
re nõ possit d. c. sup eo. in glo. r. c. nup. r. c. si. e. ti. r.
xxvij. q. j. quorquor. h̄ talis nõ ẽ irregularis. p̄pter
defectũ significandis i sacro. cu3 ibi sacm nõ sit. h̄
q̄ sic statutu ẽ: eo q̄ d̄ tale p̄sumit d̄ in cõtinẽtia. r.
vel sacm ordinis habeat in maiori reuerentia. hoc
idẽ tenet panor. i. c. d̄ diacono. r. c. se. extra q̄ de. vl̄
vo. vbi dicit q̄ p̄statu ẽ i sacri. matrimonii p̄tra-
bens efficitur irregularis: adeo vt nec in suscep̄tũ
administrare possit. nec ad maiores ordines susci-
piendos admitti. Et in istis sex casib3 vltimis. ẽ bi-
gama interpretatiue dicta.

¶ An autẽ cũ isto clerico possit dispensari? Dic q̄
aut iste clericus incidit in bigamiam: vt q̄ de iure
aut de facto cõtraxit cũ duabus: vel cũ vna corru-
pta. r. cũ tali episcopus nõ dispõlat. vt in. c. nup. et
c. iij. de biga. Aut cõtraxit cũ vnicã virgine: r. tunc
si est penitẽs. ep̄s p̄t dispõsare: vt in. c. sane. d̄ cle.
cõm. Et p̄clude q̄ p̄trabẽs matrimonii in sacris
siue cũ corrupta: siue cũ virgine p̄dit executionem
omniũ ordinũ. r. de hoc est ter. in. c. ex l̄fari. q̄ de.
vo. l3 q̄dã refringãt ad cõtrahentes cũ corrupta.
r. male. Idẽ dic de contrahente post p̄fessionẽ fa-
ctã in religioẽ vt dictũ est. Et p̄dicta puto vã. etiã
si nõ cognoscit eã. q̄. d. c. ex l̄fari. solũ facit m̄tõ-
nẽ de p̄hente. r. nihil dicit de copula carnali.

¶ Qui virginem deflorauit: et postea eã vxorẽ du-
xit: pmoueri p̄t. q̄ nõ diuisit carnes suã in duas
nec illa in duos. ẽ. e. debitũ. xxvij. di. actus. Itẽ
ob. ca. qual. xxx. q. v. ibi. virgo casta et desponsata
in virginitate r̄. quia debz esse virgo. i. nõ ab alio
cognita.

¶ Quid si credit cõtrahere cũ virgine r. inueit cor-
rupta? Itẽ. nõ p̄t pmoueri. xxvij. q. v. ille.

¶ Quid si q̄s habuit vxorẽ nec cognouit. r. postea
dunt aliã virgine. r. cognoscit: vel ecõuerso primã
cognoscit et nõ scõdam? Itẽ. nõ repellit a p̄motõne
ẽ. e. debitũ. Idẽ dicas si aliq̄s ducat in vxorẽ mu-
lierẽ ab altero desponsatã r. traductã: tñ nõ cogni-
tam. hec habent in. d. c. debitũ.

¶ Quid si maritus accusat vxorẽ de adulterio et
p̄dente accusatione vir ad p̄ceptũ ecclesie reddit
debitũ vxorẽ? Itẽ. fm Tbo. r. Tho. r. Ray. irregu-
laris cõlet: nã irregularitas sepe p̄bit solo facto.

¶ Sed querẽ: an p̄ baptismũ tollat irregularitas
Itẽ. Itẽ. l. i. iij. ti. iij. fm Jo. di. xxvj. deinde. q̄
si irregularitas p̄ueniat ex defectu sacri. nõ tollit p̄
baptismũ. vñ bigamus añ baptismũ nõ p̄t p̄ ba-
ptismũ pmoueri. nec etiã corrupta añ baptismũ
p̄t post baptismũ velari. q̄ virgo velata signifi-
cat ecclesiã triũphantẽ in qua non est macula neq̄
ruga. Si vo p̄ueniat ex delicto. tollit p̄ baptismũ.
vñ si quis añ baptismũ mille hoies occidisset. post
baptismũ pmoueri possit. Exemplum de Paulo
Si autẽ p̄ueniat ex institutione ecclesie non tollit p̄

baptismũ. vñ iude: executor: testis: aduocatus: in
cã sanguis: nõ pñt post baptismũ ordinari: bec Jo.
S3 Hof. Tho. r. Hug. dicũt q̄ baptismũ ẽ tollit
hãc irregularitatẽ: q̄ nõ d3 esse m̄tõnis p̄ditionis
peccator: q̄ nõ peccãt. fm tamen aliq̄s theo. nulla
irregularitas tollit p̄ baptismũ. Per baptismũ em̄
solũ tollitur peccata: r. ea q̄ sequunt̄ et ipis s̄b rõ-
ne q̄ peccata sunt: irregularitas aut nõ est p̄tũ: q̄
qñq̄ non seq̄tur ex peccato: h̄ ex ope merito: vt
patet de illo q̄ occidit zelo iusticie. fm aut̄ Seo. per
baptismũ tollit irregularitas homicidij cuiuscũq̄.
nõ aut̄ bigamie. Ratio diuersitatis est institutio
ecclesie hoc volentis. Et hoc nõ sine rõne. f. q̄ ho-
micida nõ est ad ordines habilis: nisi p̄pter horro-
rem sanguinis q̄ q̄dẽ tollit in baptismũ: q̄ hypo-
nitur q̄ sit factus agnus d̄ lupo. Sed in bigamo
nõ tollit defectus significationis. p̄pter quẽ est ad
ordines inhabilis. Et cũ p̄ baptismũ tollant̄ peccã
r̄. Ideo cũ infamia p̄sequat̄ ex peccõ. sub rõne pec-
cati. tollit p̄ baptismũ. Si tñ aliq̄s añ baptismũ
cõmisset aliq̄d maleficiã. si postea baptizet: iude
posset eũ punire. q̄ p̄ baptismũ tollit pena qua q̄s
erat obligatus deo. nõ aut̄ illa qua est obligat̄ ho-
mini. Sicut r. q̄ ante baptismũ dimisit vxorẽ p̄pter
fornicationẽ: postea accepit eã. irregularis est.

¶ Quare aut̄ magis ledat incontinentia mulieris
q̄ viri? D̄ missis respõsionib3 glo. in. d. c. nup. que
reprobãt a R̄i. dicendũ est fm eũ. q̄ motus nõ di-
stinguit fm speciem p̄ cõpationem ad terminum
a quo. sed ad quẽ. vnde p̄sumatio matrimonij: in
p̄tũ est cũ nõ prius corrupta: quã sit ab illo q̄ pri-
us carnem suã diuisit p̄ fornicationem: cum alia:
nõ sic deficit ab integritate significationis vnus
cõiunctionis inter xp̄m. et ecclesiam: sicut cõsumã-
tio matrimonij que est a viro non prius corrupto
cum muliere corrupta ab alio. Similiter dico: q̄ si
mulier esset ordinis susceptiua: irregularis fieret p̄
cõsumationem matrimonij: cũ viro prius corru-
pto cũ alia. nõ aut̄ p̄ cõsumationẽ matrimonij cum
viro nõ prius corrupto. Quis ip̄a prius fuisset ab
alio p̄ fornicationẽ corrupta.

¶ D3 cũ bigamis possit dispõsari? Itẽ. fm R̄i.
q̄ quã nõ possit papa dispõsare p̄ ius nature: nec
p̄ ius diuini. tñ q̄ est successor petri quis princeps
fuit ap̄stolo. equalẽ habet p̄tatem: p̄tati petri
fm nõ eadẽ: r. cũ inferior nõ possit obligare supio-
rẽ: nec par parem: papa de plenitudine p̄tatis p̄
cõtra statuta ap̄stolorum quoumlibet dispensa-
re: si tñ viz non habeant ex iure nature: vel diui-
no. lxxij. di. p̄b̄ p̄ter. Cum ergo bigamum nõ or-
dinare. ap̄stolicũ sit p̄ceptum: cum bigamis pa-
pa dispensare p̄t: tñ q̄ nec decet hoc facilius fieri
p̄pter reuerentiam ap̄stolorum. Ideo cum biga-
mis papa non dispensat: nisi exigente necessitate
xxvij. di. lector: in glo. vbi Lucius dispensauit cũ
Panornitano archiepiscopo: qui fuit bigamus.

¶ Bigami iure communi nudati sunt omni pri-
uilegio clericali. et addicti foto seculari. non obsta-
te consuẽtudine. et eis sub pena excoõmunicandis
inhibituẽ est deferre tonsurã: vel h̄itũ clericale. ẽ
eo. altercatõis. li. vi. Glo. ibi dicit hoc intelligẽdũ
e iij

De his q̄ facti s̄ bigami de siue interpretat̄e ī mino-
ribus. Secus in maioribus. Et fm̄ ge. ibi. ille ter. lo-
quit̄ s̄ bigamus laicus. nō aut̄ monachus. nam isti
gaudet̄ p̄uilegio clericali. Nō ob. ter. lxxiiij. di.
q̄ s̄q̄s. vbi d̄i bigamū esse nudatū oī p̄uilegio cle-
ricali. 7 laicā solū h̄re cōmunionē. Et sic v̄ q̄ biga-
mus nō possit esse monachus. R. Jo. an. in regu-
la delictū. in mer. q̄ erit laicus p̄fessus: q̄d esse p̄t
t. ex eo. de elec. li. vi.

Calix nō debet esse de
ere: aut auricalco: aut cupro: aut plūbo.
q̄ p̄ter eruginē ista vomitū p̄ccant:
nec d̄ ligno: p̄ter poros. ne sub̄ntret sanguis. nec
de vitro. p̄ter fragilitatē: nec de lapide: p̄ter eius
ineptitudinē. de pie. di. j. vasa. r. c. 7 calix. vbi d̄r q̄
tā calix q̄ patena d̄nt eē de auro: v̄l argēto: v̄l stan-
no. Et q̄ de his t̄rj tribus mētionē facit: oēm aliam
materiā p̄bibē v̄. l. 3. asten. li. iij. d̄ mente Rod. di
cat q̄ sub stanno intelligit̄ plūbo. Et no. fm̄ De.
d̄ pal. q̄ si calix argēteus cōsecratus postea deame-
tur indiget cōsecratōe: q̄ p̄secratio fit in superficie.
Nota t̄i q̄ si calix deaurat̄ p̄secrat̄: l. 3. postmodū
dep̄at̄ auz. nō p̄ter hoc v̄ de nō cōsecratus: andus:
nec est s̄le in eo: sicut in pietate ecclesie q̄ decrustat̄
indiget recōsecratōe: nā in positōe auri. q̄d ita s̄-
tiliter ponit. nō v̄ q̄ sit ita p̄secratio in superficie ip̄i
us: q̄n remaneat in argēto. Et ita fuit p̄uertendo.
Larcer. vide s̄. accusatus. 7. j. in carceratus.

Casus fortuitus. Quid sit:
Dic fm̄ panoz. p̄ glo. in. c. vnico. de co.
q̄ est inopinata rei euentus q̄ p̄uideri n̄
p̄t. Vbi d̄ diligentissimus p̄uidisset. non est casus
fortuitus. Pone exemplū. Domus tua minabat̄
ruinā. domus corruit 7 interfecit equū tibi cōmo-
datū. certe nō p̄t dici casus fortuitus. q̄ diligentis-
simus repasset domū: vel ibi nō habitasset. Si aut̄
domus nō minabatur ruinā: sed impetu tempe-
statis valide corruit: nō ē tibi ip̄utādū. Et ista faci-
unt ad. q. Nā q̄d furtū cōputeē inter casus fortui-
tos: Glo. iur̄. cuius reperit̄ur contrarie. S. 3. cō-
muniter tenet. q̄ aut p̄ violētiam fuit tibi res iur-
tracta. et est casus fortuitus. Intellige q̄n non fui-
sti in aliqua culpa. puta. q̄ non transibas p̄ loca pi-
culosa. Si autē cōmitat̄ furtū clandestine. Et tūc
si ab ea p̄sona a qua etiā diligentissimus non p̄ca-
uisset. puta ab vxore: vel filio. 7 est casus fortuitus
Secus si ab ea p̄sona a qua diligentissimus p̄ca-
uisset. puta a vili famulo: vt in. l. q̄ fortuitus. L. d̄
pig. act.

Contrā ex pacto veniāt casus fortuiti: Glo. vbi s̄
dicit. q̄ in cōtractu nō tenetur quis ex generali pa-
cto. Sed o. q̄ casus fortuiti specialiter numerent̄
S. 3. accursus in. l. sed 7 s̄ q̄s. S. quesitum. ff. si quis
cau. quem sequit̄ Jo. an. dicit. q̄ aut nullus casus
fortuitus fuit exp̄fessus. et nō valet generalis obli-
gatio. ne q̄s sub inuolutione verborū renunciaret ei
iuri: cui non esset in specie renunciaturus. Et hec
opi. placet Panoz. Si v̄o aliqui casus fortuiti fue-
rūt specialiter enumerati. et secuta fuit clausula ge-

neralis. puta. 7 de omnibus alijs. tunc tenet etiaz
in non exp̄fessus. optime ad hoc facit ter. in. c. q̄ ad
agendū de pecu. li. vi. Bar. t̄i in. d. S. quesitum v̄
detur velle. q̄ sub illa clausula generali veniunt ca-
sus consimiles exp̄fessus. non autem maiores. quod
satis placet Panoz. quia in odiosis clausula gene-
ralis non comprehendit maiora exp̄fessus: vt ē ter.
notabilis in de. non potest. de pecu. Secus de nō
odiosis: vt in constitutione pcuratoris. in qua ex-
p̄fessus aliquibus requirentibus sp̄ale mandatū: 7 sub
iecta clausula generali veniūt maiores casus exp̄-
fessus. vt notat Inno. in. c. sedes. de rescriptis.

Contrā aut̄ renunciatio generalis firmetur iuramē-
to vel saltem iuramentū sit obligatorū: Jo. an. d̄
cit. q̄ nō. quia renunciatio generalis nō valet ex de-
fectu consensus. q̄ nō v̄r: q̄ ille consenserit de casu
bus nō exp̄fessus. Sic iuramentū nō obligat ultra
consensum. facit. c. pe. r. c. quintavalli: de iuratur.
7 est notabile dictū. Et credo q̄ in foro p̄niali: q̄s
obligetur fm̄ suū cōsentum.

Cessatio a diuinis. vide. j. interdictū vltimo.

Citatio. Citari p̄t q̄s ex cā i p̄ma
citatione. per terminum breuem 7 peni-
tonū. Sed nisi necessitas vigeat: non de-
bet quis moneri vel citari nisi tribus edictis: vel
vno pemptorio: q̄d cōtinere debet tātū t̄ps quan-
tum tria edicta: extra de dila. c. j. vbi de hoc in glo.
7 tale pemptorium habet vim trine citationis: vt
in. l. tres denūciationes. L. quō et q̄i iij.

Cubicus agitur ad penaz incurrandam: 7 iur-
ra exigunt trinam monitionem: nunq̄ citatio etiaz
pemptoria habet vim trine citationis fm̄ Joan.
an. in. c. et tue. de de. non re. Ratio quia in penali-
bus verba debent stricte intelligi et proprie. nō at̄
fictē et large. vt in. c. in nostra. de iniur.

Citatus non comparens etiam in primo termi-
no: debet condemnari in exp̄s. factis per aduer-
sarium. nec d̄ expectari vt sit p̄tumar in sc̄da 7 ter-
cia citatione: vt vult Bar. in aut. q̄ semel. L. quō 7
quando iuder.

Citatio facta die feriata ad diem non fe-
riatam valeat: Rū. Panoz. in. c. si. de fer. fm̄ opi-
nionem Jo. cal. d. car. d. an. et Bar. in. l. j. S. nun-
ciatio. ff. de no. oper. nun. concludit. q̄ de iur̄ not̄
valet talis citatio p̄. l. dies festos. L. de fer. vbi d̄r
citur q̄ silere debet horrida vox preconis: et Pa-
noz. intelligit non solū in ferijs introductis ad bo-
nozem dei. sed etiam in alijs introductis in fauorē
hominum. etiam idem putat in repentinis: nā im-
perator mandat eas sub eadem veneratione obser-
uari qua solennes. vt in. l. omnes. L. de fer. Et cō-
cludit Panoz. q̄ nullus actus istorū trū p̄t fieri
die feriata. s. p̄ceptum de citando. executio p̄ce-
pti. s. actus citationis. 7 processus qui fit vigore
citationis.

Citatio autem valeat citatio facta die non feri-
ata pro die feriata: Rū. Panoz. vbi s̄. post cal. et
Spe. 7 Jo. an. dicit. q̄ si ponitur. v̄q̄. potest in q̄
libet die. j. festum comparere. Secus vbi simpliciter
citatur: vt simpliciter compareat tali die que ē